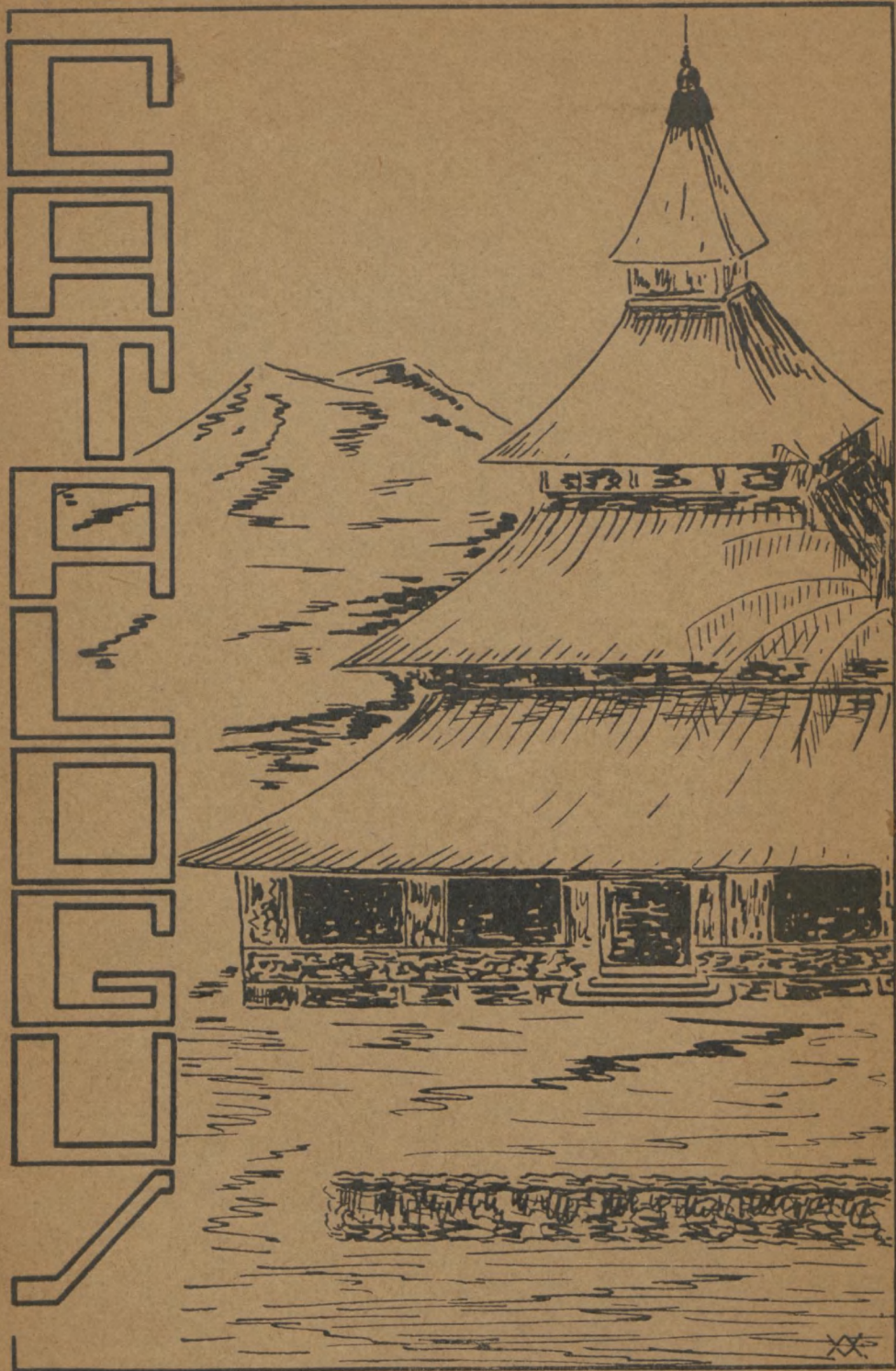

A-061-Ned.

16. 2. '32

1061

PRIJS 30 CENT. *Med*

CATALOGUS

van de

INDISCHE TENTOONSTELLING

georganiseerd door de leerlingen van het

AMSTERDAMSCH LYCEUM

ter gelegenheid van het

3de LUSTRUM 1932

AGENDA:

Maandag 1 Febr., 3 uur: Opening.

Vrijdag 5 Febr., 3 uur: Lezing van Majoor Th. van Erp
over den „Boroboedoer”.

Vrijdag 12 Febr., 2.30 uur: Lezing van K. van der Veer
over „Indië en het Nederlandsche Volk”.

Zondag 14 Febr., 6 uur: Sluiting.

De Tentoonstelling is geopend iederen dag van
11—6 uur.

VOORWOORD.

De feestviering ter gelegenheid van ons 3e lustrum meenden wij niet beter te kunnen aanvullen dan door het houden van een tentoonstelling van voorwerpen uit onze koloniën. Door de verschillende uitingen van volkskunst, die in het tentoongestelde te zien zijn, door de boeken en plaatwerken die daarbij gevoegd zijn, door de foto's en in het bijzonder door voorwerpen uit particulier bezit, hebben wij hier een belangwekkend, zij het ook bescheiden, beeld kunnen geven van wat er in ons Nederlandsch-Indië leeft.

Ongetwijfeld zal dit de belangstelling onder de Lyceïsten en moge het zijn ook bij andere bezoekers wekken. Al is hier niet een kleine wereld-tentoonstelling of een Koloniaal Instituut ingericht, er is genoeg te zien en te bewonderen, wat Coen's woorden waar maakt: „Daer can in Indiën wat groots verricht worden”.

Moge men de bedoeling van de tentoonstelling: belangstelling te wekken voor ons Tropisch Nederland, naar waarde weten te schatten en bovenal moge deze kleine verzameling aanleiding geven tot bestudeering elders op grootere schaal van wat Indië ons biedt. Dan zal de moeite onzer commissie ruimschoots beloond zijn.

Tenslotte dankt de commissie gaarne allen en zeker niet in de laatste plaats den heer Hazewinkel voor de hulp, die zij heeft mogen ondervinden. Wij weten maar al te goed, dat de bereidwilligheid, waarmede men de kleine schatten afstond, haar grond vindt in de liefde die men voor onze Oost koestert. Wij danken ieder die aan deze tentoonstelling heeft meegewerkt langs dezen weg hartelijk.

DE INDISCHE TENTOONSTELLING-COMMISSIE.

Antonio van Diemen

Jan Pieterszoon Coen

Generaal van Heutsz

Daendels

EEN WOORD VOORAF.

„Brengt Indië naar Nederland” . . . zoo luidde de titel van een brochure waarin jaren geleden het denkbeeld werd gepropageerd een groote reizende tentoonstelling te organiseeren, opdat „Nederland”, dat niet (of nog niet) in de gelegenheid was zelf naar Indië te gaan, toch eenig begrip zou kunnen krijgen van hetgeen Indië voor ons beteekent. Langs dien weg hoopte de schrijver vooral de opgroeiende jeugd het juiste besef bij te brengen van onze nationale taak en roeping ten opzichte van deze overzeesche gewesten.

Sinds ik zelf nu 7 jaar geleden Indië mocht bezoeken leefde bij mij den wensch dat in onze school zulk een tentoonstelling zou worden georganiseerd. Zeker, deze zou slechts op kleine, zeer beperkte schaal kunnen verwezenlijken het plan dat in bovenbedoelde brochure was aangegeven. Maar het feit dat onze expositie geheel door de leerlingen zelven zou worden bijeengebracht, dat zij de voorwerpen zouden verzamelen en catalogiseeren, kleine statistieken zouden samenstellen en zich daarbij van veel en velerlei dat met Indië verband houdt rekenschap zouden moeten geven, zou omgekeerd de waarde en beteekenis van zulk een schooltentoonstelling weder zeer verhoogen.

Ons derde lustrum bracht eindelijk de vervulling van dezen wensch. Onder de onvermoeide leiding van den heer J. F. Hazewinkel heeft de daarvoor door het Dagel. Bestuur van onzen Schoolraad aangewezen commissie met groote toewijding wekelang gewerkt om het resultaat te bereiken, dat thans gereed ligt. Hen allen dank ik recht hartelijk voor de zorg aan deze tentoonstelling besteed. Ook de vele ouders die hier wederom daadwerkelijk hebben getoond hoezeer zij met de school meelevén, en die daardoor het welslagen van dezen opzet grootendeels hebben verzekerd, betuig ik daarvoor onze oprechte erkentelijkheid. Daarbij mag niet onvermeld blijven de steun en medewerking die wij op velerlei wijze van het Kon. Koloniaal Instituut hebben gevonden.

Moge wat aldus tot stand werd gebracht tot vele jongeren (en ouderen!) spreken, doordat het inderdaad Indië, het Grooter-Nederland, dichter bij ons allen heeft gebracht.

C. P. GUNNING.

DE WORDING EN GESCHIEDENIS VAN BATAVIA.

Ten Oosten van Bantam, aan de monding van de Tji Liwoeng, waar nu het oude Batavia ligt, lag in het begin der 17e eeuw een vrij belangrijke Javaansche stad, welke destijds den naam Dgakarta droeg. Het hoofd van Dgakarta was een vazal van den vorst van Bantam. De Nederlanders kregen voor het eerst in 1610 vasten voet in deze plaats.

Daar de nederzetting van de O.I.C. in Bantam veel te verduren had van de aanvallen der inlanders, besloot de Compagnie het opperbewind over haar zaken, vloten, kantoren en forten, beoosten Kaap de Goede Hoop, in handen van een Gouverneur-Generaal te geven. In deze functie kwam Pieter Both den 19en December 1610 te Bantam aan, met de instructie, dat hij, omdat Bantam, waar herhaaldelijk moeilijkheden voorkwamen, wel eens op den duur niet geschikt kon blijven voor hoofdvestiging, in nadere gemeenschap en verbinding moest treden met het hoofd van Dgakarta. Both bezocht Dgakarta in Januari 1610 en wist een stukje grond te verwerven, waarop een posthuis gebouwd werd. J. Pietersz. Coen werd door Both aangesteld tot directeur van de kantoren Bantam en Dgakarta.

Door de omstandigheden daartoe gedwongen plaatste Coen in 1618 een bezetting te Dgakarta en hij besloot daar ten behoeve van het Nederlandsche gezag een fort te bouwen.

Weldra werd Coen door Engelschen en Dgakatrannen aangevallen. Na een onbeslist zeegevecht besloot Coen weg te zeilen, om in de Molukken versterking te halen. Door de verraderlijke gevangenneming van den plaatsvervangenden commandant en uit vrees door Engelschen, Bantammers en Dgakatrannen tegelijk aangevallen te worden, werd op 12 Maart 1619 door Kapitein van Raay, om den gezonken moed van de bezetting te doen herleven, aan de vier bastions de namen van Holland, Friesland, Gelderland en Zeeland gegeven. Het heele fort werd **Batavia** genoemd.

Toen Coen eindelijk met hulptroepen verscheen, werd de stad spoedig ontzet en ook de inlandsche legers, die nog herhaaldelijk pogingen aanwendden de stad weer in hun bezit te krijgen, werden verslagen. Geheel Djakarta werd in de asch gelegd. Om dit fort **Batavia** werden pakhuizen, opslagloodsen en huizen gebouwd. Zoo

ontwikkelde zich daar om dat fort Batavia een uitgebreide plaats aan weerszijden van de Tji Liwoeng. Deze nieuwe nederzetting kreeg volkomen het aanzien van een Hollandsche stad. Er waren straten en stegen, grachten en burgwallen, tegen elkaar aangebouwde huizen, soms zelfs met meer dan één verdieping. Aan openbare gebouwen had de stad behalve het stadhuis vijf kerken. In het kasteel, het groote vierkante fort, bevonden zich de woningen van den G.G. en de hogere regeeringsambtenaren. Maar . . . wegens de vele moerassen, die rondom de stad lagen, stierven jaarlijks duizenden aan malaria. Zoo gebeurt het dan ook dat tegen het einde der 18e eeuw de inwonenden steeds meer de oude stad verlaten, om zich te vestigen dieper het land in, langs de wegen die naar Batavia leidden. Zoo ontstonden de voorsteden Buitenzorg en Weltevreden en het tegenwoordige Batavia. Gouverneur-Generaal Daendels maakte voorgoed aan het bestaan der stad als zetel der Regeering een einde en verplaatste deze naar een van de voorsteden en wel Buitenzorg. Het tegenwoordige Batavia bestaat uit: de oude stad met de aaneengebouwde huizen, een gedeelte van Weltevreden, waar zich voornamelijk de kantoren bevinden, terwijl het Zuidelijk deel der stad, tot Meester Cornelis, als woonwijk dienst doet. Het oude Batavia wordt nu niet meer door Europeanen bewoond. De kantoren, banken en regeeringsgebouwen liggen allen in het gezondere nieuwe Batavia en zijn voorsteden.

CATALOGUS

JAVA

A. Bodem.

1	Verkiezelde kleituf met bladafdrukken uit puimsteentuffen (Djasinga).	Amsterd.	Lyceum.
2	Zwavel van den Papandajan krater.	"	"
3	Verkiezeld hout uit puimsteentuffen (Bantam).	"	"
4	Kwartsiet van de Karimoendjawa eilanden.	"	"
5	Angietandesiet met verweeringskorst, welke gedesintegreerd zijnde, kortweg grond is. (Tjilame-Preanger).	"	"
6	Dichte Andesiet, gelijkend op basalt (Sangga Boewana, Res. Batavia).	"	"
7	Kleistein (Land Tjitrap, W. van Buitenzorg).	"	"
8	Gocane Kwartsrosties bij Tjibadak (Soekaboemi).	"	"
9	Dichte basaltische Peksteen-Lava, van Krakatau (ouder dan 1883).	"	"
10	Loodalans (Java).	"	"
11	Kaikplaat (Zuidergeb. Z. v. Malang).	"	"
12	Kalksteen met formanifers (Tjibadak).	"	"
13	Roode laterietgrond (Java).	"	"
14	Verweerd conglomeraat.	"	"
15	Raolin (Java).	"	"
16	Eetbare aarde. Uit verweerde tuf of Tjadas (Preanger).	"	"
17	Asch v. d. Kloet (1919).	"	"
18	Fossiel koraal (Java).	"	"
19	Puimsteen van Krakau.	"	"
20	Mergel van Pridjitan, bij Soerabaja.	"	"
21	Blazige lava, Andesietisch (Slamat).	"	"
22	Angitandesiet (G. Gedeh, bij Batavia).	"	"
23	Koraal (Insulinde).	"	"

24	Koekconcretie uit zwarte grond (Koewoeloe).	Amsterd. Lyceum.
25	Koraal (Insulinde).	" "
26	Fossiele schelp (tertiair, Zuidergeb. Z. v. Malang).	" "
A. 2. Plantengroei.		
27	Wasmodellen Indische vruchten.	Drs. J. Heimans.
28	2 Kalebassen.	Daan v. Leeuwen
Boomkamp.
29	Uitgroeisels van twalang.	Daan v. Leeuwen
Boomkamp.
30	Kokosnoot in bast.	Amsterd. Lyceum.
A 3. Dierenwereld.		
31	Neushoornvogelschedel.	Emmy Faber.
32	Krokodillenschedel.	" "
33	Schelpen.	" "
34	Vogels.	Frits Zeehandelaar.
35	Schelp.	Fried Wesenhagen
36	Zwijnenkop.	Jules Sigar.
37	Schildpad.	Ruth Oudendal.
38	Krokodil.	" "
39	Pantervelletje.	Dr. J. Haak.
40	Cyprea kruiden (Java-Zee).	Anneke Heilbron.
41	Marginella Merulea.	" "
42	Eetbaar vogelnestje.	Amsterd. Lyceum.
A 4. Inlandsche Landbouw.		
43	Grasmes (parang bengkok), gebruikt voor boschkappen.	Mijntje ter Poorten.
44	Chanrol, gebruikt voor omwerken en verplaatsen van grond.	
45	Pengalian of sodok voor het maken van gaten pl.m. 1 M. breedte, 6 M. diepte om stijlen van sluizen in te plaatsen.	
46	Stuk sagopalm.	Marinus Bierens
de Haan.
47	Ani-ani, gebruikt op Java.	Amsterd. Lyceum.
48	Modelletje rijstmand.	" "

49 Bamboepalmwijn.

Wim de Roever.

A 6. Woning.

50 Modern koeliehuis.

Daan van Leeuwen
Boomkamp.**WONING EN WONINGBOUW.**

In de binnenlanden van Insulinde heeft de Westersche architectuur in zekere mate haar invloed laten gelden, maar niettemin is daar de woningbouw gehandhaafd gebleven.

Zeer speciaal noem ik hier de „binnenlanden” van de Minahassa. De indruk dien de reiziger hier krijgt wat de woningen betreft: „een heel groot huis op palen, bedekt met atap (soort riet), met een groot erf”. De vergelijking met onze villadorpen is reeds onhoudbaar. Toch zijn deze bamboe- of houten huizen beter dan die op Java. Gebouwd naar de Europeesche woningen in de tropen openen zij zich aan den voorkant met een galerijtje.

Typisch is ook de dessa-woning op Java (dessa-dorp). Verbeeldt u een open deur, die gewoonlijk enkel een stuk wand is, verschuifbaar in de groeven van een onder- en bovendorpel van bamboe, waardoor u in een vensterloos vertrek komt, waar het licht blauwig naar binnen komt door den van bamboe gevlochten wand. De vloer is de begane grond zelf en als eenig huisraad staan er een paar slaapbanken van naast elkaar gevoegde bamboehelften met een rietmat bedekt. Een tafel en stoel van Europeesch maaksel ziet u maar in een enkele woning. Tegen dit eene vertrek, meestal slaap-, eet- en woonkamer tegelijk, is opzij onder de voortgezette glooiing van het afdak een keukentje aangebouwd. Op den grond is een lage gemetselde oven, gestookt met klapperdoppen. Zooals blijkt, is de dessa-woning niet van zeer soliden aard, zoodat ze vanzelfsprekend bij eventueele uitbarstingen ten ondergang gedoemd is.

Palembang noemt men terecht „het Venetië” van Insulinde, want zooals de Dogenstad wordt Palembang doorsneden door kreeken. Aan den rechteroever staan de huizen boven het moeras op houten palen en ze zijn aan den rechterkant uitgebouwd boven het water der kreeken, waarin houten trappen afdalen.

De Maleische huizen maken gewoonlijk een vroolijker indruk

dan die van de Javanen, daar ze in helle kleuren geverfd zijn en op vrij lage palen staan. Deze palen dragen het dak en op eenigen afstand boven den grond is tusschen die palen de vloer aangebracht en ze verdeelen het huis in een aantal vakken. (Met Maleisch wordt hier bedoeld: Minankabauwsch).

In de steden staan de Chineesche woningen en winkels meeren-deels huis aan huis, zij zijn meestal van steen en tellen 2 verdiepingen, met terugwijkenden wand en een overdekt balkon van voren. De rijke Chineezzen hebben Europeesche woningen, waarop beeldhouwwerk is aangebracht (vaderlandsche draak, enz.).

51	Leemen huis.	Jan Six.
52	Batakdorp.	Atie v. Cappellen.
A 7. Huisraad.		
53	Beschreven bladeren (heel oud).	Noortje Schaffers.
54	Gendi-waterkan.	Frida v. d. Pijl.
55	Medicijnfleschjes.	Daan v. Leeuwen Boomkamp.
56	Karbouwenzweep.	Marinus Bierens de Haan.
57	Rijstlepels.	Beb Kooperberg.
58	Snuitlamp.	Gijs de Jong.
59	Ossebel.	" " "
60	Hanglampje.	Jan Husen.
61	Hamerwagen (Javaansch kinderspeelgoed).	Dr. J. Haak.
62	Zweeftoestel voor frissche lucht.	Mr. L. E. v. Leeuwen Boomkamp.
63	Zuurtang.	Bobby Heilbut.
64	Beschreven bladeren.	Jan Bartlema.
65	Mattenkoker.	" "
66	Vliegenvanger.	" "
67	6 Vingerkommen.	Ruth Oudendal.

KLEEDING.

Mannen. Door de volken op de laagste trap van ontwikkeling, met name door de Papoea's, worden weinig meer dan sieraden gedragen. Bij de meer beschaafden treft men al spoedig de **kain**

(lendendoek) aan. De **sarong** — in de binnenlanden minder gebruikelijk — is een soort rok, die over de kain heen gedragen wordt.

Het bovenlijf wordt bij vele stammen onbedekt gelaten. Op Java is dit zelfs voor den bruidegom in het hofcostuum voorgeschreven. Vaak wordt echter ook de **badjoe**, een soort buis, dat tot op de heupen open en los hangt, gedragen.

Het dragen van een broek komt vooral op Borneo's Oostkust, bij de Dajaks, de Atjehers en bij de Minangkabauers voor. Op Java behoort een zeer lange broek tot de hofkleeding.

De hoofddoek is voornamelijk bij de Moslemsche volkeren in gebruik.

Vrouwen. Zoodra ze op wat hoogere trap van ontwikkeling staan, dragen de vrouwen een korte sarong. Bij vele stammen wordt het bovenlijf onbedekt gelaten, doch bij andere, o.a. bij de Bataks, dragen de vrouwen een sarong, die onder de armen wordt vastgemaakt.

De **badjoe** is hier en daar ook in gebruik.

De **kabaja**, vroeger vooral door de Europeesche dames gedragen en minder door de Javaansche vrouwen, is een even over de heupen ahangend overkleed, dat van voren geheel open is.

De **slendang**, in tegenstelling met de kabaja een echt nationaal kleedingstuk, wordt als een soort sjaal gebruikt en om de schouders, om het middel of om het hoofd geslagen.

Kinderen. Bij minder gegoeden gaan de kinderen tot hun 6e of 7e jaar naakt en krijgen dan een soort borstlap, die met touwtjes om hals en beenen wordt vastgemaakt. Al heel gauw worden ze gekleed als volwassenen.

D. LAND.

A 8. Kleeding.

68	Slendang.	Jan Wicherts Hoeth.
69	Sarong.	Jules Sigar.
70	Hoofddoek.	Gerard Remmert.
71	Sarong.	Mijntje ter Poorten.
72	Sarong (Solo).	Th. Balk.
73	Sarong (Djokja).	„ „

74	Sarong (Pekalongan).	Th. Balk
75	Versierd hoofddekseel.	Ch. C. Priebee.
76	Koepiah, is pl.m. fez.	Mijntje ter Poorten.
77	Javaansche koeliehoed.	Willie de Looze.
78	Gebatikte zijden shawl.	Mr. L. E. v. Leeuwen Boomkamp.
79	Koetsiershoed.	Bep Kooperberg.
80	Javaansche sarong.	Frans Hymans.
81	Ceintuur van buffelleer.	Lies Heybroek.
82	Kain.	Jan Bartlema.
83	Slendang (Vorstenlanden).	Fenna Bolderhey.

A 9. Versiering.

84	3 Waaiers.	Wietze Kerkhof.
85	Waaier uit buffelhoren.	Ad de Vries.
86	2 Gespen.	Bob de Vlaming.
87	Ketting van schildpad met Saroeth hanger.	Mijntje ter Poorten.
88	Vergulde enkelring.	Piet Kleiweg de Zwaan.
89	2 Gouden oorringen.	Piet Kleiweg de Zwaan.
90	Waaiers van karbouwenleer.	Ruth Oudendal.
91	Javaansche waaier.	Dé Land.
92	Waaier uit buffelleer.	Lies Heybroek.

A 10. Wapens.

93	Dolk.	Nel Margadant.
----	-------	----------------

WAPENS.

Verreweg het belangrijkste wapen van de Maleiers is het zwaard. Geen wonder, dit volk vertrouwt op zijn behendigheid bij het hanteeren van dit wapen. Behalve de zwaarden, die onder invloed van Europa of Arabië zijn gemaakt, kent men de inlandsche klewangs, waarvan de zwaarte vooral aan de punt van het zwaard is, zoodat hiermee met één slag een dunne boomstam kan worden afgehakt. Het bezwaar is echter dat na den slag het zwaard niet dadelijk weer goed in de hand ligt.

Prachtige voorbeelden van dergelijke zwaarden zijn de Mandaus van de Dajaks.

De kris, het statiewapen van den Javaan is een groote dolk, vaak bijzonder versierd en op verschillende wijze door de Javanen van rang gedragen. Dit wapen heeft ook zijn weg door den Archipel gevonden.

Onder de verdedigingswapens spelen de pantsers en schilden een rol. Ook deze wapens zijn vaak kunstig versierd. Zoowel het zwaard als het schild en de kris geven tooverkracht aan hem die ze draagt.

Nog zijn in den Archipel in gebruik de pijl en boog en de speer, vooral bij de Papoea's. Vaak is de speerpunt kunstig bewerkt. De blaasroer, het wapen der Bataks, is soms tevens als lans in gebruik.

94	Kris.	Nel Margadant.
95	Kris.	Wim de Roever.
96	Kruithoort.	" " "
97	Pijlkoker.	Jan Bartlema.
98	4 Messen.	Daan v. Leeuwen Boomkamp.
99	6 Krissen.	Marinus Bierens de Haan.
100	Kris met schede	Ed. de Klerk.
101	Kris zonder schede	" " "
102	Kris.	Gerhard Fritze.
103	Lans.	" "
104	2 Klewang's.	Marinus v. Eibergen Santhagens.
105	4 Javaansche Krissen.	To Boelen .
106	2 Krissen.	Arl v. Kempen.
107	12 pijlen en boog.	" " "
108	Bijl.	" " "
109	1 Kris van Madoera.	Jan Bartlema.
110	Schildje.	Fenna Bolderhey.
111	4 Krissen.	" "
112	Rendjong.	" "

113	3 Krissen.	Emmy Faber.
114	Pamor Kris (vervaardigd door wapensmid van den Sultan van Djokja).	Wim Cannenburg.
115	Kris.	Henk van Daal.
116	Kris.	Henny v. d. Stempel.
117	Klewang.	" " "
118	Preanger Zwaard.	Wietje Kerkhof.
119	Zilveren Kris.	Drs. L. A. v. Wijck.
120	2 Dolkjes.	Bob de Vlaming.
121	2 Krissen.	Herman Vierhout.
122	2 Krissen.	Mijntje ter Poorten.
123	Kris.	Ynso Scholten.
124	Kris.	Jack Blickman.
125	Pamor Kris met gouden handvat.	Frida v. d. Pijl.

WAJANG.

Wajang beteekent schaduw (zoowel voor tooneelvoorstellingen als voor poppen gebruikt) en dateert uit de 11e en 12e eeuw. Bij het wajangspel is de gamelan onmisbaar en verder hooren er nog bij: een groot wit scherm, de blentjong of wajanglamp en de poppen.

De hoofdpersoon bij het wajangspel is de vertooner: de dalang; de dansmeisjes: ronggeng (M. Java) of Ajaledek (W. Java).

Bij het dramatische wajangspel treden op bedjojos en de srum-pis, die meestal van vorstelijke afkomst zijn en die nimfen voorstellen van Ratoe Loro Kidoel, de godin van de Zuidzee (Indische Oceaan). De danskunst heeft vooral op Java een zeer groote hoogte bereikt en heden ten dage kan men ze zeer speciaal aan de hoven van Soerakarta en Djokjokarta bewonderen.

De wajangpoppen worden verdeeld in de volgende soorten:

- 1e. wajangpoerwo (ontleend aan de heldengedichten Mahabhrana en het Ramajana);
- 2e. wajanggedog (of in het Maleisch wajangkoelit (koelit-leer), bevattende de groepen Raden Pandja en prins Djenggolo);
- 3e. wajang kelitik of keroetjil (poppen van dun hout, bevattende de geschiedenis van Damar Woelan Sajoeng Wanoro uit Modjopakit);

- 4e. wajang golek (ronde houten poppen, de zoogenaamde Menakromans), (menak-held);
 5e. wajang-beber;
 6e. wajang-wong.

A 11. Wajang.

126	3 wajangpoppen.	Emmy Faber.
127	wajangpop.	Frida v. d. Pijl.
128	2 wajangpoppen (karbouwenleer).	Ruth Oudendal.
129	wajangpop.	Lideke de Lange.
130	4 wajangpoppen.	Jan Husen.
131	wajangpop.	Peter Boeken.
132	2 wajangpoppen.	Robbie Heilbut.
133	6 wajangpoppen.	Arl v. Kempen.
134	4 wajangpoppen.	Fenna Bolderhey.
135	8 wajangkoelits.	Gerard Prinsen
Geerlings.

A 12. Muziekinstrumenten.

136	Viool.	Emmy Faber.
137	5 Anklongs.	Dr. J. Haak.
138	2 Anklongs.	Gerard Prinsen
Geerlings.
139	Gong	Jack Blickman.
140	Gamelan	" "
141	Bamboe fluit	Nol Leuftink.
142	Gong	Edu de Klerk.
143	Gong.	Chris v. Gogswaard.
144	Dwarsfluit	Arl v. Kempen.
145	Gong (met zilver opgelegd).	Bep Kooperberg.
- } van gamelan-orkest.

A 13. Dans.

146	Dansmasker.	Daan v. Leeuwen
Boomkamp.
147	Mapje met platen.	Drs. L. A. v. Wijk.

A 14. Batik, Ikat en ander weefwerk.

148	Goudbestikt Kleed.	Nel Margadant.
149	Batikvoorbeelden.	Wim de Roever.

150	Groote doek (dodak).	Wim de Roever
151	2 batikdoeken.	" " "
152	Loopertje.	" " "
153	Batikkleedje.	Rina v. d. Linde.
154	Ikatdoek.	Piet Kleiweg de Zwaan.
155	Beschilderd stukje zijde.	Rolf Smits.
156	Antieke tindeh.	Wim Cannenburg.
157	2 Ikatdoeken.	Jan Six.
158	Slendang (tjap op zijde).	" "
159	Gebatikte looper.	Mej. v. Hunnink.
160	2 Kleedjes met wajangpoppen.	Frits Zeehandelaar.
161	Kleedje.	Carolien Werker.
162	Kanten tafellooper.	Jan Wichers Hoeth.
163	Batikkussen.	Ad de Vries.
164	4 Batikdoeken.	Jules Sigar.
165	Batikschilderij.	Gerard Remmert.
166	Batikdoek (vrouwengevangenis Semarang).	Mijntje ter Poorten.
167	Solo batikdoek.	v. d. Smagt.
168	Ikat tafelkleed.	Els Snapper.
169	Batikdoek.	Dr. C. P. Gunning.
170	Zijden sarong.	Frans Menagé Challa.
171	Plangidoek, Oost-Java.	Piet Kleiweg de Zwaan.
172	Doeken.	Frida van der Pijl.
173	Sarong.	Willy de Looze.
174	Voorbeeld halfvoltooid batikwerk.	Mr. L. E. v. Leeuwen Boomkamp.
175	Doek.	Nol Leuftink.
176	Ikat doek.	Lies Heybroek.
177	Batikkleedje.	" "
178	Batiklooper.	" "
179	Wajangdoek.	Chris van Amstel.
180	Batikkussen.	Nel Margedant.
181	Batikkleed.	" "
182	Tjanting.	" "

A 15. Snijwerk.

183	Wandluchter (snijwerk uit den tijd van de O.I. Compagne).	Wim Cannenburg.
194	Sigarenkoker (been).	Adr. Blaauw.
185	Ivoren gezicht.	Frits Zeehandelaar.
186	Koektrommel van een kokosnoot.	Ad de Vries.
187	Papiermand van Japarasch houtsnijwerk.	Noortje Schaffers.
188	Japaradoos.	Mijntje ter Poorten.
189	2 gepolijste Kokosnoten.	" " "
190	3 Wandelstokken (ebbenhout).	" " "
191	Danseres uit Djokja (hout).	Dr. C. P. Gunning.
192	Vaas van karbouwenhoorn.	" " " "
193	Cocosnoten tabaksdoos.	J. Oostergo.
194	Houten sigarendoos.	Reinier Meyer.
195	3 gesneden planken.	Piet Kl. de Zwaan.
196	2 Vogels van karbouwenhoorn.	Ruth Oudendal.
197	2 Beeldjes uit been.	Alfred Rottenberg.
198	3 Kikkers uit karbouwenbeen.	Ruth Oudendal.
199	2 Lepels uit karbouwenbeen.	" "
200	Boekenlegger van karbouwenleer.	" "
201	Doosje (Japara).	" "
202	Japarakist.	Mevr. J. Lelsz.
203	Bewerkte karbouwenhoorn.	Piet Besseling.
204	4 uitgesneden Poppen	Daan v. Leeuwen Boomkamp.
205	Karbouwenkarretje.	Daan v. Leeuwen Boomkamp.
206	Japaraasch tafeltje.	Gijs de Jong.
207	2 Kikkers van buffelhoorn.	Lies Heybrock.
208	1 groote houten draak.	Gon Boissevain.
209	Doos (Japara).	To Bos.
210	1 Spiegel omzoomd door een bewerkte lijst.	Dr. Jur. Haak.
211	Portretlijstje.	Jan Wichers Hoeth.
212	Brievensnijder.	" " "
213	2 bewerkte kisten.	Arl van Kempen.
214	1 Doos.	Chris van Amstel.
215	Antiek beeldje.	Jan Bartlema.

- 216 1 loopend restaurant (warong).
217 Karbouwenwagen met karbouw.

Nel Margadant.
Fred van Rijn.

A 16. Vlechtwerk.

- 218 Bakoel.
219 Javaansche stapelmand.
220 Een mandje.
221 4 Sarimpieplaten.
222 Koffaweefsel.

Mijntje ter Poorten.
Arl van Kempen.
De Roever.
" "
" "

A 17. Koper-, tin- en zilverwerk.

- 223 Karbouwenkar.
224 Koperen vaas.
225 Koperen sigarettenkoker.
226 Borden.
227 Sirihstel (koper).
228 Zilverbeslagen Sirihdoos.
229 3 zilveren Sirihdoosjes.
230 Koperen bord met jachttafereelen.
231 Koperen kom (Buitenzorg).
232 Tinnen sigarenkoker.
233 Koperen gendi.
234 Koperen brievensnijder.
235 Zilveren Sirihstel.
236 Koperen Sirihstel.
237 2 tinnen potjes.
238 Koperen Sirihdoos.
239 2 zilveren doosjes.
240 Bronzen Ajitjak.
241 Sirihstel.
242 Geelkoperen leema.
243 Bel.
244 Bus.
245 Zilveren reukdoosje.
246 Gebronsd koperen Sigarendoos.
247 Tinnen koperen Sigarendoos.
248 Koebel (antiek).
249 5 bronzen beeldjes.

Emmy Faber.
" "
" "
Wim Cannenburg.
" "
" "
Mej. Dr. v. Hunnink.
" " " "
" " " "
" " " "
L. Meassen.
Adriaan Blaauw.
" "
" "
Wietje Kerkhof.
" "
Frits Zeehandelaar.
Drs. L. A. van Wijk.
" " " " "
Jan Wichers Hoeth.
" " " "
" " " "
Ad de Vries.
" " "
Ynso Scholten.
Noortje Schaffers.

250	Koperen kom (Vorstenlanden).	Mijntje ter Poorten.
251	Zilveren doos (Solo).	" " "
252	Tinnen theeservies ($\frac{1}{4}$ schuitje).	" " "
253	Sirihstel.	Th. H. Balk.
254	Vaas.	" " "
255	Vaas.	" " "
256	Antieke ketel.	" " "
257	Antieke lamp (Madoera).	" " "
258	Koperen beeld.	Drs. L. A. van Wijk.
259	Koperen blad.	Nol Leuftink.
260	Koperen bel.	" "
261	Koperen hagedis.	" "
262	Zilveren gendi.	Bep Kooperberg.
263	Zilveren bedakdoos.	" "
264	Zilveren schenkan.	" "
265	Sirihstel van koper.	" "
266	Zilveren sleutelring.	Mans Kettner.
267	Koperen bakje (Java).	Frans Hijmans.
268	Koperen vaasje (Java).	" "
269	Koperen olielamp (missigtlamp uit den tijd van de Oost-Indische Compagnie).	Gijs de Jong.
270	Spuwbak.	
271	3 koperen borden.	Jan Huzen.
273	Koperen gendi.	Molly Hissink.
274	Koperen kwispeldoor.	" "
275	2 Potjes.	Lies Heybrock.
276	2 Vaasjes.	" "
277	Vaas.	" "
278	Ketel.	" "
279	Sirihdoos.	" "
280	Bus.	" "
281	Koperen prauw.	Anneke Heilbron.
282	Koperen vaas.	Wim Dwars.
283	Koperen lampje (zaagwerk).	Dr. J. Haak.
284	2 Djokja koperen vaasjes.	" " "
285	2 Djokja koperen borden.	" " "
286	Koperen vaas (Soerabaja).	Piet Kl. de Zwaan.

287	Koperen koekdoos.	Piet Kl. de Zwaan.
288	Koperen Sirihdoos.	" " " "
289	Koperen doos.	Mieke Sweys.
290	Koperen bloembak.	" "
291	Oudkoperen Sirihstel.	Ruth Oudendal.
292	Antieke Javaansche koebel.	Ynso Scholten.
293	Koperen kwispeldoor.	Mevr. J. Lelsz.
294	Doos met koper beslagen.	Robbi Heilbut.
295	Koperen kakkerlak als aschbak	" "
296	Sirihdoosje.	Piet Besseling.
297	Zilveren beeldje.	" "
298	Drinkbak, koper.	Bierens de Haan.
299	Knop op een wandelstok.	Rina v. d. Linden.
300	Koperen tafelbel.	Chris van Amstel.
301	Koperen Sirihstel.	Jan Bartlema.
302	Sigarettenkoker (Djokja).	Fenna Bolderhey.
303	Bel (Djokja).	" "
304	Rookstel.	Alfred Rottenberg.
305	Koperen doos.	Nel Margadant.
306	Koperen blad.	" "
307	Zilveren blaadje.	" "
308	Zilveren doosje.	" "
309	Byouteriekistje.	" "
310	3 koperen vazen (Djokja).	Edu Kerkhoven.
311	2 koperen vaasjes.	Rina van der Linde.

A 18. Schilderkunst.

312	Aquarel van den Javaanschen schilder Adam. Landschap van de Tankoeban Prahoe.	Drs. J. Heimans.
313	2 Javaansche schilderijtjes.	Wim de Roever.

A 20. Animisme.

314	Rottan offermandje.	Frida v. d. Pijl.
315	Lachgodje.	Rob Heilbut.
316	Afgodsbeeldjes.	Marinus Bierens de Haan.
317	Masker.	Jan Bartlema.

DE PROEFSTATIONS IN INSULINDE.

Een lezing van Prof. Went uit Utrecht over dit onderwerp bracht mij op het idee eenige bijzonderheden van de werkzaamheden der proefstations mede te deelen.

Het ligt in den aard van het Nederlandsche volk zich niet spoedig van de wijs te laten brengen wanneer zich moeilijkheden voordoen. Ons werk in Insulinde, nu meer dan 300 jaren voortgezet, biedt daarvan in al zijn onderdeelen steeds weer de meest sprekende bewijzen. Een opsomming van dat verzetten tegen de moeilijke omstandigheden zou onmogelijk zijn, een karakteristiek voorbeeld te geven echter, dat niet al te bekend is, is uiteraard gemakkelijker. Dat ik de proefstations daarvoor uitkiez, heeft ook nog een bijbedoeling, immers de werkkring die door de proefstations aan de jonge Nederlanders wordt aangeboden is een vrijwel zuiver wetenschappelijke, een werkkring dus die naar ik hoop voor velen het ideaal is, waarvoor zij hun studie zijn begonnen.

De geschiedenis van de proefstations begint eigenlijk met de werkzaamheid van Melchior Treub, omstreeks 1890, toen aan 's Lands Plantentuin een scheikundige en een plantkundige verbonden werden om de vraagstukken te bestudeeren in verband met de Europeesche en Inlandsche cultuur. Al spoedig ontwikkelden zich zelfstandig voor elk der Europeesche cultures een of meer proefstations, alleen de Inlandsche cultures worden nog geholpen door het Algemeen Proefstation voor den Landbouw te Buitenzorg.

De proefstations zijn het gevolg geweest van moeilijkheden die de cultures hadden te doorstaan door plantenziekten, ze hadden dan ook eerst vaak een tijdelijk karakter, maar spoedig hebben ze zich onmisbaar gemaakt door hunne nauwgezette onderzoekingen van de ziekteverschijnselen en de bestrijding daarvan, onderzoek naar de beste methode van planten, grondbewerking en bemesting; gezocht werd naar soorten die het beste bestand bleken tegen aanvallen van overigens niet te bestrijden ziekten, selectieproeven werden gedaan, kortom men bevond en bevindt zich op deze laboratoria in een sfeer van arbeid en onderzoek zooals de ware natuurliehebber en -onderzoeker zich dat moeilijk mooier kan voorstellen. In de goede jaren waren de ondernemers dan ook

niet zuinig met hun budget voor deze instellingen. Het suikerproefstation b.v. te Pasoeroean beschikte over een bedrag van f 1.500.000.— en kan er zich dan ook nu nog op beroemen dat ze een instelling is geworden, zooals er geen tweede is op de wereld, terwijl haar tijdschrift, het Archief voor de Java-suikerindustrie, een belangrijke rol speelt ook in het buitenland. Veel belangrijker nog zijn de resultaten die deze organisatie aan de cultures hebben gebracht, wat de suiker betreft heeft men bereikt dat men nieuwe rietsoorten heeft weten te kweken, die bestand bleken tegen de gevaarlijke rietziekte van omstreeks 1880, die de suikercultuur in Indië aan den rand van den ondergang gebracht had. En mocht ook de nu gebruikte soort eens door een ziekte worden bedreigd, dan zijn in de proeftuinen reeds weer vele andere soorten slechts voor het kiezen. En als we dan bedenken dat de suiker in de laatste jaren 25 % van onzen Indischen export vertegenwoordigt, dat aan belastingen op de suiker ook ongeveer dit percentage van al de belastingen is opgebracht, en dat tenslotte aan arbeidsloon en grondhuur jaarlijks voor veel meer dan f 100 millioen in handen van de Javanen, komt, dan beginnen we te beseffen dat de Indische welvaart toch zeer veel te danken heeft aan deze stille werkrachten.

Natuurlijk zijn zij niet de eenigen, de planters zelf, de verkooporganisatie en vele andere factoren werken ten slotte samen om een cultuur tot bloei te brengen, maar een verkeerd begrepen zuinigheid is het, wat nu in Indië dreigt te gebeuren, dat de proefstations als eerste slachtoffer van de crisis moeten worden opgeheven. Zij zijn het geweest, die de groote cultures dank zij hunne adviezen door vroeger jaren hebben heengebracht, zij zijn ook nu weer de aangewezen organisaties om het hoofd te bieden aan de dreigende gevaren die de crisis ook en vooral in Indië teweeg heeft gebracht. Wie anders dan de proefstations zullen rationeele bezuiniging weten te adviseeren nu bezuiniging noodig is. De f 1.500.000.— voor het proefstation te Pasoeroean is tenslotte slechts één cent minder winst op elken zak suiker!

A 21. Hindoeïsme.

- 318 2 Tempellampen (eendmodel). Molly Hissink.
 319 6 Hindoe Javaansche bronzen beeldjes. Corry Krook.

A 22. Islam.

- 320 Tempelmissiget. Fred. v. Rijn.

A 24. Suiker.

- 321 8 monsters rietsuiker uit Java. Gerard Prinsen
 Geerlings.
 322 Kistje Hollandsche standaard-suiker voor waar- Gerard Prinsen
 debepaling van suiker. Geerlings.
 323 Rietstok. Amsterd. Lyceum.
 324 Suikerapparaat. " "
 325 Suikerriet. " "

A 26. Rubber.

- 326 Voorwerpen bij de rubberwinning. Daan v. Leeuwen
 Boomkamp.
 327 Bewerkte rubberkleedjes. Ad de Vries.

A 31. Mijnbouw.

- 328 Kopererts van Soekaboemi. Amsterd. Lyceum.

SUMATRA

B 1. Bodem.

329	Oude scholie (Tobameer).	Amsterd. Lyceum.
330	IJzerconcretie (bruinrood ijzererts en lateriet uit de talen), achter Palembang.	" "
331	Kwarts-glimmerscholie v. d. Lampongs.	" "
332	Graniet met athaklaas, rood en plagioklaas (groenig) van Siboga (Tapanoeli).	" "
333	Koollei Sawahloento (Sumatra's Westkust).	" "
334	Tertiaire steenkolen (Ombilin, Sumatra).	" "
335	Tertiair verkiezeld hout (Moara Emin, Palembangse Bovenlanden).	" "

B 3. Dierenwereld.

336	Cyprea montana, Westkust Sumatra, Peeten, Straat van Malakka.	Anneke Heilbron.

B 6. Woning.

337	Inlandsche woning met rijtschuurtje (van zilver, onder stolp).	Piet Besseling.
338	Batakhuis.	Frans Hijmans.
339	Padangsch dorp (koper).	Emmy Hartog.
340	Batakhuis.	To Boelen.

B 7. Huisraad.

341	Bataksche waterkoker.	Wietje Kerkhof.
342	Zeer oude Bataksche medicijnboekjes van boomschors, zeer oud.	Frits Zeehandelaar.
343	Batak modelhuis.	Gerard Remmert.
344	2 Palembang houten borden.	Mijntje ter Poorten.
345	Olielampje uit Atjeh.	Frida v. d. Pijl.
346	Bataksche kalender.	Mevr. L. E. van
Leewuen Boomkamp.
347	Padangse gendih (waterkan).	Mijntje ter Poorten.
348	Koperen hebel.	Jan Huzen.
349	Koperen bus.	" "
350	Verhaal op menschenribben door de Batakkers.	Mollie Hissink.

- 351 Sumatrasche theeketel. Jettie v. d. Berg.
- B 8. Kleeding.**
- 352 Nieuwe Slendang uit Baliĳé. Ynso Scholten.
 353 Antieke sarong (Toba Bataks). " "
 354 Batak kainradja. Mijntje ter Poorten.
 355 Batak hoofddoek. Wim Cannenburg.
 356 Batak kain. " "
 357 Zijden kain uit Palembang (Ikat onderrand met
 goudborduurset). " "
 358 2 jasjes uit de Gajoelanden. Fenna Bolderhey.
 359 Kleed uit de Gajoelanden. " "
- B 9. Versiering.**
- 360 Kleine kam. Jan Six.
 361 Koperen keelband van een Bataksche vrouw. Frida v. d. Pijl.
 362 2 Batak kammetjes. Fenna Bolderhey.
- B 10. Wapens.**
- 363 Bataksche kogelhouders. Jan Six.
 364 Atjeh's zwaard van zilver. Wietje Kerkhof.
 365 2 Batakdoeken. " "
 366 Kris in gouden schede. P. Besseling.
 367 Kris. Emmy Faber.
 368 Bataksch mes. Ynso Scholten.
 369 Nias zwaard. " "
 370 Atjeh schild. Henk v. Daal.
 371 Atjeh schild. Marinus v. Eibergen
 Santhagens.
 372 Atjeh schild. Wim de Roever.
- B 14. Batikken, Ikatten en verder Weefwerk.**
- 373 4 Menangkabauwsche gouddraadweefwerken. Jan Six.
 374 Kampongsch weefwerk. Herman Vierhout.
 375 Zwarte doek (Atjeh), zilverweefsel. Mijntje ter Poorten.
 376 Ikatdoek uit Palembang. Ynso Scholten.
 377 Bataksche weefspoel. Mijntje ter Poorten.
 378 Kleedje uit Gajoer. " " "
 379 Plangi lap. Wim Cannenburg.

380	Gouddraadweefsel.	Piet Kleiweg
de Zwaan.
381	Doek v. d. Padangsche Bovenlanden.	Nol Leuftink.
382	Batakdoek.	Dr. J. Haak.
383	Padangsche doek.	Fenna Bolderhey.
384	Kleedje uit Palembang.	" "
385	4 Batak weefsels.	Wim de Roever.
B 15. Snijwerk.		
386	2 bewerkte karbouwenhoorns.	Wiesje Kerkhof.
387	Karbouwenwagentje.	Jan Husen.
B 16. Vlechtwerk.		
388	Mand van Palembangsche lakwerk.	Wim Cannenburg.
389	Hengselmand.	Jan Six.
390	2 Kalebassen (taboevrucht) met batakvlachtwerk).	Mijntje ter Poorten.
391	Atjehsche reismand.	Mr. L. E. v. Leeuwen
Boomkamp.
392	Groote hoed van riet, gebruikt op de rijstvelden.	Piet Besseling.
B 17. Koper-, tin- en zilverwerk.		
393	Koperen doosje.	Jan Six.
394	2 Koperen bordjes met olifant van de Batakkers.	Mej. M. G. Hunnink.
395	4 Banka tinnen sigarettendoosjes.	Fried Wesenhagen
396	Koperen geldkist uit Palembang.	Ynso Scholten.
397	Riouw zilveren doos.	Gerard Remmert.
398	Riouw zilveren sirihstel.	" "
399	Tinnen vaas van Banka tin.	Mijntje ter Poorten.
400	Tinnen tabaksdoos van Banka tin.	" " "
401	Tinnen beker van Banka tin.	" " "
402	2 Padangsche hanglampjes.	" " "
403	Koperen vaas.	v. d. Smagt.
404	Koperen dienblad.	" "
405	Koperen lamp uit Atjeh.	
406	Zilveren schaal.	Dr. C. P. Gunning.
407	Zilveren Padangsche tolam (schaal).	Mijntje ter Poorten.
408	Koperen doos.	Piet Kl. de Zwaan.
409	Sirihdoos van koper.	" " " "

410	Koperen keteltje.	Piet Kl. de Zwaan
411	Zilveren koekdoosje.	" " " "
412	Koperen sigarettenkoker.	" " " "
413	Zilveren meloen.	Mevr. v. Leeuwen Boomkamp.
414	Zilveren handgedreven fruitbak uit Palembang.	Molly Hissink.
415	2 Banka tinnen bussen.	Dr. J. Haak.
416	Bak van Sumatra zilver.	Nel Margadant.
417	7 stuks Riouw zilver.	Wim de Roever.
418	Koperen doos.	Wim Cannenburg.
B 20. Animisme.		
419	Vooroudersbeeld van Nias.	Piet Kl. de Zwaan.
420	Vooroudersbeeld van Nias.	" " " "
421	Vooroudersbeeld van Nias.	" " " "
422	2 Geestenbeeldjes van Bataks.	Chr. Mackaay.
423	Beeldje van Bataks.	Peter Boeken.
B 24. Suiker.		
424	2 monsters rietsuiker.	G. Prinsen Geerlings.

BORNEO

C 4. Landbouw.

425 Rijstzeef. Amsterd. Lyceum.

C 5. Zeevaart en Vischvangst.

426 Martopura prauw. Mevr. Lelsz.

C 6. Woningen.

427 Winkeltje op de Beraoe-rivier. Mijntje ter Poorten.

428 Drijvende passar. " " "

C 7. Huisraad.

429 Dajaksche draagmand. Ynso Scholten.

430 Koperen lamp aan ketting. Amsterd. Lyceum.

431 Touw van Dajaks (rotan). Jan Bartlema.

C 8. Kleeding.

432 Dajaks hemd, geklopte boomschors. Piet Kl. de Zwaan.

C 9. Versiering.

433 Burgemeestersstaf van de Dajaks. Daan v. Leeuwen

Boomkamp

434 Stok van den Sultan van Serdang. Daan v. Leeuwen

Boomkamp.

C 10. Wapens.

435 Dajaksch slagzwaard. Jan Phaff.

436 Dajaksch slagzwaard van Boelongan. Mijntje ter Poorten.

437 IJzerhouten knuppel. Edu Kerkhoven.

438 Dajaksch zwaard. Jan Bartlema.

439 4 Krissen. " "

440 2 bewerkte pijlenkokers der Dajaks. Amsterd. Lyceum.

441 Lans met hoes. " "

442 4 Blaasroeren. " "

C 14. Weefwerk.

443 Weefsel van boombast. Jan Bartlema.

C 15. Muziekinstrumenten.

445 Een soort Dajaksche gitaar. Amsterd. Lyceum.

C 16. Snijwerk.

446 Bewerkte Neushoorn vogelsnavel der Dajaks. Amsterd. Lyceum.

C 17. Vlechtwerk.

447 Dajaksch mandje. Amsterd. Lyceum.

448 Dajaksch vlechtwerk. " "

C 18. Koperen voorwerpen.

449 2 Dajakker koperen vaasjes. Frits Zeehandelaar.

C 20. Animisme.

450 2 Dajaksche fetischen. Jan Bartlema.

451 2 Dajaksche fetischen. Amsterd. Lyceum.

CELEBES.

Celebes wordt verdeeld in:

1e. Het Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden.

2e. De Residentie Menado.

Over het algemeen genomen is Celebes niet vruchtbaar. Maar twee deelen zijn er, die in vruchtbaarheid zelfs Java overtreffen, n.l. 1e. de omgeving van Makassar en 2e. de Minahassa. Over deze landen zal ik hier het een en ander vertellen.

Makassar is ontstaan, doordat het in den Compagnie-tijd aan de route lag van Batavia naar Ambon en Banda, waarvandaan de V.O.C. zijn specerijen haalde.

Langzamerhand heeft het zich toen ontwikkeld en vormt nu met Ambon en Menado de belangrijkste havenstad van het Oostelijk deel van Insulinde. In Makassar ligt nu nog een vesting, die gebouwd is door de Portugeezen, die de Hollanders hebben verdreven. Ook vind je er een blauw met goud beschilderd huis, dat eens het eigendom was van den vorst van Bone, maar dat in dezen tijd voor museum gebruikt wordt.

De Minahassa is niet zoo mooi als het Preanger-gebergte of Tosari aan den voet van het Tengger-gebergte. Maar dit berglandschap is veel woester dan de Javaansche bergen met hun sawah's.

Voor 80 jaar waren de bewoners van dit landschap nog volkomen barbaren, zooals nu nog de Toradja's in de oerwouden van Midden-Celebes. Lang beoorloogden ze elkander, maar toen de vrede gesloten was, sloten ze een verbond, waarna ze hun land noemden (Minahassa). Toen kwamen twee zendelingen, Riedel en Schwartz en verkondigden het evangelie. En ziehier het gevolg, de Minahassa is een Protestantsch, Calvinistisch land, daarnaast ook Katholiek, b.v. op Tomohou. 80 jaar geleden koppensnellers, nu Christenen.

Men moet ze niet beoordeelen naar het feit dat ze bij trouwgelegenheden de Europeesche gewoonten volgen (zwarte rok, hooge hoed, bruidssluier). Men moet ze gadeslaan wanneer ze 's Zondags naar de kerk gaan. Half Europeesch, half Oostersch is dan hun kleederdracht. Tegenwoordig trekken velen er op uit, o.a. naar Java, om daar een betrekking te zoeken.

CELEBES

D 3. Dierenwereld.

452	Schelp, eiland Bouton.	Mijntje ter Poorten.
453	Parelschelp, Molukken.	" " "
454	Dubbele komposschelp, Moluksche Zee.	Anneke Heilbron.
455	Gigi Lima (<i>Rastelaria restrirostris</i>), Moluksche Zee.	" "
456	Parelschelp met parel (blisters), Aroe eil.	" "
457	Koraal, Molukken.	Amsterd. Lyceum.

D 7. Huisraad.

458	Toradja bamboekoker.	Jan Six.
459	Rijsttafeldeksels.	Mijntje ter Poorten.
460	Bamboekoker, Timor.	Piet Kl. de Zwaan.

D 8. Kleeding.

461	Kain, Soemba.	Mijntje ter Poorten.
462	Kain, Timor.	Wim Cannenburg.
463	Kain, Soemba.	" "
464	Lendendoekje.	Piet Kl. de Zwaan.
465	Boegineesche slendang.	Ruth Oudendal.
466	Kain, Timor.	Gijs de Jong.

D 9. Versiering.

467	Teenring, Toradja.	Bob de Vlaming.
468	Kralenhoed.	Herman Vierhout.
469	Zilveren oorringen.	Corry Krook.

D 10. Wapens.

470	Koperen kanon, opgevischt bij 't eiland Boeton.	Edu Kerkhoven.
471	Koperen kanon, opgegraven bij Boeton.	Gijs de Jong.
472	Maliënkolder, schild, zwaard, Toradja.	Molly Hissink.

D 12. Gamelan.

473	3 fluiten, Toradja.	Mijntje ter Poorten.

D 14. Batikken enz.

474	Divankleed.	v. d. Smagt.
475	Doek van Soembawa.	Dr. C. P. Gunning.

476	Ikatdoek, Timor.	Piet Kl. de Zwaan.
477	Coffaweefsel.	Mijntje ter Poorten.
478	Lombokdoek.	Nol Leuftink.
479	Soembadoek.	Fenna Bolderhey.
D 15. Snijwerk.		
480	Lomboksche beeldje.	Jan Bartlema.
D 16. Vlechtwerk.		
481	Mand.	Jan Six.
482	Kralenwerk, Timor.	Jan Bartlema.
D 17. Kopererts.		
483	Koperen trommel.	Mijntje ter Poorten.
484	Gouden Makassar amberbol.	Ruth Oudendal.
485	Broche, Kendarisch goudwerk.	Mans Kettner.
486	Kalkbusje, Timor.	Gijs de Jong.
487	2 wierookvaatjes, 1 vaas Pampanoea.	Corry Krook.
D 30. Verdere cultures.		
488	Specerijen .	Emmy Faber.

Bezoekt ook de afdeeling
Nederlandsch Fabrikaat
Tweede verdieping.

BALI

E 7. Huisraad.

489	Kokoshanger.	Jan Six.
490	Hamer.	" "
491	Waterkalebas.	Jan Bartlema.

E 8. Kleeding.

492	6 Kains, gekocht in Mal Patimah.	K.P.M.
493	6 Kains uit Tengganan.	"
494	6 Kains uit Noesa Penida.	"
495	1 zijden sarong.	Mevr. L. E. van
Leeuwen Boomkamp.
496	Sarong.	Jan Husen.
497	Dubbele Ikat.	Piet Kl. de Zwaan.

E 9. Versiering.

498	Kam.	Jan Six.

E 10. Wapens.

499	Pamorkris.	Wim Cannenburg.
500	Sasaks zwaard.	" "
501	Kris voor mannen.	Lideke de Lange.
502	Kris voor vrouwen.	" " "
503	Schild.	Dr. P. A. v. d. Harst.

E 13. Dans.

504	Masker.	Piet Kl. de Zwaan.

E 14. Weefwerk enz.

505	2 gouddoorweven kledjes.	Jan Huse.
506	Balidoek.	Fenna Bolderhey.

E 15. Snijwerk.

507	2 kappen, snijwerk.	Wim Cannenburg.
508	Een door Ida Poetoe gesneden sandelhouten beeldje, bij zijn dood nagenoeg niet voltooid en door anderen afgemaakt.	" "
509	Een door Ida Rewa Mede Sidunan vervaardigd beeld van Vishnu op Garoeda, besteld bij den Regent van Gianjau.	K.P.M.
"
"

- 510 Een bewerkte klapperdop. K. P. M.
 511 2 besneden klapperbasten. Dr. C. P. Gunning.
- E 16. Vlechtwerk.**
- 512 2 manden. Arl v. Kempen.
- E 17. Koper-, tin- en zilverwerk.**
- 513 Verzilverde vruchtenschaal, drijfwerk. Wim Cannenburg.
 514 Zilveren schaal. Mijntje ter Poorten.
 515 Zilveren vaas. " " "
 516 Antiek bronzen beeldje. v. d. Smagt. "
 517 Zilveren boterspaan. " "
 518 Grootte zilveren offerschaal, gekocht bij Mah. K.P.M.
 Paumat.
- 519 Zilveren bakje, idem. "
 520 Koperen Pendada-bel. "
 521 Tempelbel. Frida v. d. Pijl.
 522 Zilveren sirihdoos. Piet Kl. de Zwaan.
 523 Sigarettendoos. " " " "
 524 Zilveren schaal. R. Oudendal.
 525 2 koperen kandelaars. Dr. P. A. v. d. Harst.
 526 Zilverwerk. Arl v. Kempen.
- E 21. Hindoeïsme.**
- 527 Tempelbel. Frieda v. d. Pijl.
 528 Beker van Bramaanschen offerdienst. Jan Bartlema.

NIEUW-GUINEA.

De oorspronkelijke bewoners van dit grootste eiland der wereld zijn de Papoea's. Zij behooren tot het ras der Melanesiërs en zijn frisch gebouwd, hebben een roetkleurige huid, bruine oogen en spiraalvormig kroeshaar. Hun uiterlijk heeft iets semietisch door den vorm van den neus en den sterken baardgroei.

In het bergland treft men hier en daar dwergstammen — de zoogenaamde Pygmeeën — aan, welke gemiddeld slechts 1.50 M. lang zijn, terwijl de gewone Papoea een gemiddelde lichaamslengte van 1.65 M. heeft.

In het algemeen is de Papoea vroolijk van aard. Hij is niet altijd betrouwbaar, ofschoon men op de bergbewoners beter aan kan dan op de kustbewoners. Waarschijnlijk zal dit het gevolg zijn van de aanraking dezer kust-Papoea's met meer „beschaafde” volkeren! De Papoea is geen vriend van den arbeid en laat zwaar werk gaarne aan zijn vrouw over!

Het koppensnellen komt voor en zelfs de anthropophagie (menscheneten) is in N.-Guinea bekend.

De maatschappelijke verhoudingen op dit eiland verkeerden nog zeer in een beginstadium van ontwikkeling.

De inwoners komen, doordat er weinig verkeerswegen zijn, niet vaak met elkaar in aanraking. De vele, geheel verschillende talen die door de inboorlingen gesproken worden, vormen ook een belemmering tot snellen vooruitgang.

N.-Guinea heeft geen talrijke bevolking. De aan de kust wone Papoea's zijn half-nomaden, in het riviergebied vindt men nomaden, terwijl het gebergte en West N.-Guinea een meer gevestigde bevolking heeft. Deze laatste bevolking kent ook wat landbouw, terwijl in de andere gebieden jacht en vischvangst het hoofdmiddel van bestaan vormen. De kustbewoners hebben de gunstigste levenscondities.

Hier vindt men de cocospalmen, in de moerassen de sagoe; de zee en benedenrivieren zijn rijk aan visch en amphibiëen. Men jaagt er op varkens, casuarissen, kleine buideldieren enz. Langs de rivieren groeien geen klappers en weinig sagoepalmen. Ten gevolge van de groote stroomsterkte ontbreken hier ook de vis-

schen. In het bergland is het wild schaarsch. De huizen zijn zeer primitief.

In het riviergebied treft men paalwoningen aan, welke doen denken aan de woningen van den prae-historischen mensch.

Aan de Zuidkust wonen mannen en vrouwen niet in gezinsverband in dezelfde woning, maar leven afzonderlijk in aparte mannen- en vrouwenverblijven.

Doordat de Papoea nog in zeer primitieven staat leeft, is ook de kleding niet overal doorgedrongen en dragen de inboorlingen slechts sieraden. Door den neus steken zij varkenstanden, schelpen en andere opschik. Van het kapsel wordt veel werk gemaakt. Men doorvlecht het haar met veeren, vezels enz.

De tatoeage is hier ook — evenals bij vele primitieve volken — bekend. Men onderscheidt de lidteeken- en kleurtatoeage, welke door middel van scherpe bamboes of schelpen wordt aangebracht. De kunstzin der Papoea's is vrij ontwikkeld. De fraai gesneden en beschilderde versieringen der gebruiksvoorwerpen getuigen hiervan (trommels, cano's, roeispanten, enz.).

De muziekinstrumenten bestaan hoofdzakelijk uit de bekende trommels en bamboe-fluiten.

Als wapen dient de lans en pijl en boog. De steenen werktuigen zijn in de laatste jaren bijna geheel verdrongen door stalen instrumenten van Europeesch maaksel.

De Papoea's zijn, evenals de meeste bewoners van den Indischen Archipel, Animisten. Zij gelooven dat in voorwerpen en personen natuurgeesten zetelen wat onvermijdelijk geloof aan toovernij enz. ten gevolge heeft.

Het onder Nederlandsch gezag staande gedeelte van Nieuw-Guinea is ongeveer $11\frac{1}{2}$ maal zoo groot als het moederland en is in de laatste twintigtal jaren voor een groot gedeelte geëxploreerd en in kaart gebracht.

Voor zoover bekend bevat de bodem petroleum en steenkool en is het land — vooral in het dal van de Memberamo-rivier — zeer vruchtbaar en voor verschillende cultuurgewassen bijzonder geschikt. Tot intensieve exploitatie is men echter nog niet gekomen, zoodat op dit enorme eiland ons, als koloniseerenden staat, nog een groot arbeidsveld wacht.

NIEUW GUINEA

F 3. Dierenwereld.

- 529 Casuaris ei. Piet Kl. d Zwaan.
 530 Versteende mantilusschelp in 2 helften, uit de Mumbrano rivier. D. Heilbron.

F 7. Huisraad.

- 532 Tabakspijp. Piet Kl. de Zwaan.
 533 Waterkruik in cocosschaal. " " " "
 534 Zaag van een zaagvisch. De tanden worden als boor gebruikt. Men bevestigt zoo'n tand stevig aan een stokje dat dan tusschen de tegen elkaar geklemde handen vlug heen en weer gedraaid wordt. " " " "
 535 Slaapmat die bij gelegenheid ook als regenmantel dienst doet. " " " "
 536 3 snijlschelpen, worden ook gebruikt om cocosnoot te raspen voor de dagelijksche sagokoek. " " " "
 537 Eetbare klei, die echter niet als hoofdschotel, maar als hors d'oeuvre gegeten wordt. " " " "
 538 Zak om sago-meel in te bewaren. " " " "
 539 2 toovernapjes. Het zijn schalen van kleine cocosnoten en steeds als een slangenkop uitgesneden. De bij verwensching aangeropen dewa zal deze ten uitvoer brengen. " " " "
 540 Borrelglaasje voor water. " " " "
 541 Varkensslagtang die aan de punt op een der kepen wordt bijgeslepen en dient om te schaven, te polijsten en om figuren te snijden op allerlei artikelen. De figuren op pijlschachten worden ook nu nog met de punt van zoo'n tand uitgekorven. " " " "
 542 2 kalkkokertjes met spaantjes; 1 van klapperschaal en 1 van kalabas. " " " "
 543 Waterkoker. De onderste punt om hem in den grond vast te zetten. Men drinkt door den koker " " " "

ongeveer 1 d.M. boven den open mond te houden en daar het water straalsgewijs in te laten loopen.

544 Vuurtang, dienende om dingen, die men in het vuur laat poffen of bakken, te keeren of er uit te halen. Piet Kl. de Zwaan.

545 Houten bord. " " " "

F. 8. Kleeding.

546 Vronwenrokje. " " " "

547 Mannenrokje. " " " "

F. 9. Versiering.

548 Neusversiering, die door het doorboorde neuschot gestoken wordt, zoodat de punten tegen de ooghoeken liggen. Piet Kl. de Zwaan.

550 Rouwstukje voor vrouwen. " " " "

551 Armbanden, die door vrouwen en kinderen om den bovenarm gedragen worden. Men steekt er graag bloemen in. " " " "

552 Oorringen van casuarispennen; mannen en vrouwen dragen er heele bundels van in een zeer wijd uitgerekte opening in de oorlellen. " " " "

553 Armbanden van varkensslagtanden, door mannen om den bovenarm gedragen. " " " "

554 Waaiers dienend om het vuur aan te wakkeren en ook om vliegen en muggen te keeren. " " " "

555 Armband van korte casuarisveeren, om den arm gedragen, vlak boven den elleboog. " " " "

556 Kuitband van gevlochten rotan. " " " "

F. 10. Wapens.

557 Pijlen. Gerard Remmert.

558 Steenen bijl. Piet Kl. de Zwaan.

559 Een bijgeslepen pootknook van een casuaris, dienende als steekwapen en ook om kokosnoten te ontbolsteren. " " " "

560 Polsmof, die om den linkerpols gedragen wordt om bij het boogschieten den slag der pees op te " " " "

vangen. De pluim van casuarisveeren dient als sieraad.

- 561 Jongensboog met pijlen. " " " "
- 562 Steenen bijl. Ze heeft reeds als voetsteen ge-
diend en is daarom wat afgestompt. Als kap-
gerei komen ze langs de kust en zelfs in het
nabije binnenland niet meer voor. Als steel
dient de knoest van een bamboestronk.
- 563 Strop op jacht gebruikt, waarmee men een ver-
ward varken tegenhoudt door den strop om
den kop te slaan, in afwachting dat anderen
komen helpen. " " " "

F. 12. Muziekinstrumenten.

- 564 Trom (kandara), op het vel pukkels van was. Piet Kl. de Zwaan.
Op het handvat zit nog een propje van die
was als voorraad. Die pukkels dienen om den
klank voller te maken.
- 565 Handfluit. Men blaast er op, zoqals wij op een
sleutel fluiten, terwijl men met een vinger op
het kleine zijgaatje tokkelt. " " " "
- 566 Trommel om de stammen op te roepen voor
den oorlog. Edu Kerkhoven.

F. 16. Vlechtwerk etc.

- 567 Draagmandje.
- 568 Vlechtpen, dienende om het haar in trosjes te
vlechten en ook om bij gewoon vlechtwerk
gaatjes in te steken. Piet Kl. de Zwaan.
" " " "

VREEMDE OOSTERLINGEN

G. 1. Chineezen.

- 569 Bewerkt wierookstel. Dr. J. Haak.
- 570 Houten beeld. " " "

WEST INDIE

H. 10. Wapens.

571 Voetboei.

572 Pijlen van Indianen.

573 Handwerk vrouwen.

Fried Wesenhagen.

Truus Hendrikse.

H. 15. Snijwerk.

574 Kalabas.

Jan Six.

H. 26. Rubber.

575 Pop van rubber.

Fried Wesenhagen.

DIVERSEN

34. Boeken.

576	Volksverhalen uit O.-Indië. Dr. de Vries.	Henny v. d. Stempel.
577	Waar mensch en tijger.... Westenenk.	" " "
578	Idpen Hoogland. Dr. Kemmerling.	Mijntje ter Poorten.
579	Verslag v. d. exploratie v. N. Guinea.	" " "
580	Reclame K.P.M.	" " "
581	Plaatwerken, o.a. Jubileum-Album Volkslectuur 1923.	Dr. C. P. Gunning.
582	Het Indische Boek der Zee. Dr. D. A. Rinkes,	R. Oudendal.
583	W. v. Zalinge en J. N. de Roever.	" "
584	The importance of Java seen from the air.	" "
585	Science in the Netherlands East Indies.	" "
586	Hindoe-Javaansche geschiedenis. N. J. Krom.	" "
587	Gedenkboek van Ned.-Indië. 1898—1923.	" "
588	De Indische bodem.	" "
589	Garoet en het Indische dagboek. J. Z. v. Dijk.	
590	Balineesch boek.	Marinus Bierens de Haan.
591	2 Albums.	Marinus Bierens de Haan.
592	Le livre d'or de l'exposition colonial.	Nol Leuftink.
593	De Boroboedoer.	" "
594	Jaarboek van Batavia.	" "
595	Tramwegen op Java.	Henk Hartogh.
596	Bali.	Peter Boeken.
597	Krausen en Wish.	" "
598	Nederl. krijgsroem in Indië. S. H. Booms.	Dr. J. Haak.
599	Door den Oost-Indischen Archipel. 1902.	" " "
600	H. v. Petersen.	
601	Korte gids v. d. Boroboedoer.	" " "
602	Statuten van de ver. J. P. Coen.	" " "
603	Deterding reizen.	
604	2 Kaarten van Balikpapan.	" " "
605	Kaart van Tandjong Priok.	" " "

606	Indische Zeevisschen.	Dr. J. Haak
607	Routekaarten met aanteekening op reis gemaakt.	" " "
608	Indische cultures.	Arl v. Kempen.

36. Schilderijen.

609	Rutherschilderij.	Ad de Vries.
610	Schilderij Tempelpoort bij Grisee, Adolfs.	Fenna Bolderhey.
611	Klein schilderij van een Indischen jongen.	Dr. C. P. Gunning.
612	Aquarellen v. s. sawahland in de Preanger.	Ch. C. Priebee.
613	2 Schilderijtjes.	Frans Menagé Challa.
614	2 Etsen van prauwen, Plomberg.	Ruth Oudendal.
615	Ets oud-Batavia.	" "
616	Crayonportret.	Bep Kooperberg.
617	Ets, v. Homberg.	Gijs de Jong.
618	Portefeuille met gravures van Indische typen.	Molly Hissink.
619	Teekening.	Piet Kl. de Zwaan.
620	Ets Boroboedoer.	Gerard Remmert.
621	2 Schilderijen.	Arl v. Kempen.
622	10 Schilderijen van Josef Israëls.	P. J. Glerum.

37. Photo's.

623	2 Foto's.	Mijntje ter Poorten.
624	Foto meer van k'lalah Goenoekaranga.	" " "
625	20 Foto's.	De heer Roosevelt.
626	Foto's Bali.	K.P.M.
627	Orang Oetan.	Drs. J. Heimans.
628	Olifanten.	" " "
629	Foto's in albums.	Dr. C. P. Gunning.
630	Foto's groot Polameer in lijst.	" " " "
631	Foto Tjisaroen waterval in de Preanger.	Ch. C. Priebee.
632	25 Foto's.	Mijntje ter Poorten.
633	Luchtfoto Preanger.	Ruth Oudendal.
634	Vergrootingen.	" "
635	Fotoalbum reis door Sumatra.	Molly Hissink.
636	Idem reis door Sumatra.	" "
637	10 groote foto's.	Dr. J. Haak.
638	18 kleine foto's.	" " "
639	4 foto's.	Jan Bartlema.

- 640 Collectie foto's. Jan Bartlema.
 641 3 foto's Balineesche danseresjes. " "
 642 Een aantal vergrootingen, gemaakt door
 Daguerre.

38. Lantaarnplaatjes.

- 643 Lantaarnplaatjes v. Indische cultures. Dr. J. Heimans.
 644 Lantaarnplaatjes van Indië. Dorry Lambrechtsen.

39. Postzegels.

- 645 Collectie Oost- en West-Indische postzegels,
 ingezonden door de postzegelclub.

40. Vlinders over geheel Indië.

- 646 3 dozen, ingezonden door Philanthus.

SUPPLEMENT

Inzending Mevrouw C. A. DEN TEX.

- 647 6 Indische typen, t.w.:
1. Vrouwtje met kind.
 2. Danseres.
 3. Marktvrouw met mand.
 4. Tuinjongen.
 5. Verkooper met mand.
 6. Chinees met pikoel.
- 648 Batak kain.
- 649 Batakhuis.
- 650 Batakdolk.
- 651 Batakboek.
- 652 Batak zendingbijbel.
- 653 Batakring.
- 654 Batak kalkbusje (voor sirihpruim).
- 655 Muntenpop (Bali).
- 656 Balineesche oorbellen (2 pr. witte en 2 pr. zwarte knopjes).
- 657 2 Balineesche scharen voor bereiding sirihpruim.
- 658 Rijstgodin Shri.
- 659 Offerdekseltje.
- 660 Gesneden kokosnoot.
- 661 Chineesche kaarsen (3 pr.).
- 662 Woordenboek, Chineesch-Engelsch.
- 663 Gevouwen hoofddoek.
- 664 Haarsieraadjes (25 stuks in standaardje).
- 665 1 paar Oorbellen.
- 666 3 Gespen.
- 667 2 paar Slofjes (leer en hout).
- 668 3 Kartonnen wajangpoppen.
- 669 2 Djocja'sche poppen uit plantensteel.
- 670 Pop met draaibaar hoofd op flesch.
- 671 Schuimspaan uit palmbiad.
- 672 Gamelan-instrumentje met hamertje.

- 673 Model van een rijstschaal.
 674 Waterkan.
 675 Kinderspeelgoedpoppetje.
 676 Kinderspeelgoedvogeltje.
 677 Kartonnen paard.
 678 Ringetje met toiletartikelen (koper).
 679 Batakhoorn met tooverspreuken.
 680 Model in koper van oude volkssuikerfabriek.
 681 Kindersarong en kabaja, met onderlijfje en ceintuur.
 Ceintuur van Sumatra.

Inzending GUUST STOKHUYZEN.

- 682 1 groote Schildpad.

Inzending Fam. DE ROEVER.

- 683 2 deelen History of Java.
 684 5 deelen De Inlandsche kunstnijverheid in Ned.-Indië.
 685 Gedenkboek (Ned.-Indische Kunstkring Batavia).
 686 Java (Buddhistische und Brahmaansche Architektur und Plastik auf Java).
 687 Cultuurgeschiedenis van Java in Beeld.
 688 Staatsspoor- en Tramwegen in Ned.-Indië.
 689 Het Javaansche Tooneel.
 690 Indische Bodem. (Uitg. Volkslectuur 1926).
 691 Zwerftochten op Bali.
 692 Guide to Sumatra.
 693 Toonkunst van Bali.
 694 2 deelen Oud-Batavia Gedenkboek.
 695 Hindoe Javaansch muziekinstrumentje.
 696 Photomap (Bali).
 697 Opsporing van reisjournalen der eerste vaart van Nederlanders naar O. Indië.
 698 Het Indische boek der zee.
 699 De gevaarlijke en zeldzame reizen.
 699a Handboek voor Automobilisten en Motorrijwielrijders.

- 700 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
701 2 deelen Centraal Borneo.
Bataviaasch Genootschap van Kunsten en
702 Wetenschappen.
703 Garoet.
704 Serimpi en Bedajadansen.
707 Die Buddhalegende.
708 Van oude Vojagien.
709 De tropische natuur.
710 Naar hooge toppen en diepe kraters.
711 Indië.
712 B'amboinsche rariteitenkamers.

**De foto's van de tentoonstelling
zijn à f 0.15 verkrijgbaar bij de**

Administratie van

H.A.L.O.

